

Kognitív fejlődés serdülőkorban

Keating (1980): serdülők gondolkodásának jellemzői:

1. A lehetőségekről való gondolkodás
2. Előre gondolkodás
3. Hipotézisek használata
4. A gondolkodásról való gondolkodás
5. A megszokás korlátait meghaladó gondolkodás

Piaget- formális műveletek szakasza

- új logikai struktúrán alapuló, újfajta gondolkodási folyamat
- összes lehetséges kombináció figyelembe vétele

Klasszikus vizsgálatok (Piaget és Inhelder):

1. Vegyszerek keverése
2. Mérlegprobléma

1. Vegyszerek keverése

- Változók kombinálása és strukturált pszichológiai egész fogalma (viszonyok rendszere, amely logikailag leírható és végiggondolható)

Eredmények:

- 14 évesek: módszeresen feladatmegoldás, összes lehetséges kombináció kipróbálása

2. Mérlegprobléma

- Milyen körülmények között van egyensúlyban a mérleg?
- Serdülők: figyelembe veszik a súlyt és a távolságot

Formális műveleti gondolkodás egyetemes jelenség

- Piaget és Inhelder: a gondolkodás minden területén megjelenik, szükségszerű velejárója a serdülésnek

Minden társadalomban és kulturális környezetben megjelenik

Amerikai kutatások:

- Siegler és Liebert (1975): vasútmodell 4 féle nyitott és zárt helyzetű kapcsoló
- tanítás, begyakorlás segíti a megoldást
- Capon és Kuhn (1979): vásárlási helyzetben, nem alkalmazták a formális műveleti gondolkodást

Nemi különbségek:

- Meehan (1984): nem talált nemi különbséget
- Peskin (1980): egyéni érdeklődés befolyásoló
- térbeli tájékozódás különbségei

Kulturális különbségek:

- Piaget (1972) változtatott elképzelésén:
„szélsőségesen kedvezőtlen körülmények között sosem alakul ki igazán”
- adottságok és a foglalkozásból származó tapasztalatoknak nagy szerepe van

Alternatív értelmezések

1. Információfeldolgozási elméletek

- Emlékezeti kapacitás növekedése
- Hatékonyabb stratégiák alkalmazása
- Metakognitív képesség fejlődése

Siegler (1976): mérlegproblémát elemezte, több feladat egyszerre

- 5-17 évesek: kétféle helyzet

2. Gondolkodás és a nyelv változó viszonya

- serdülők jobban használják az elvont verbális fogalmakat
- képesek ismeretlen szavak jelentését megfejteni
- ismert szavak kapcsolatából következtetéseket levonni

Werner és Kaplan (1952): ismeretlen szavak megfejtése, 9-12 évesek

- analógiák kiegészítésének képessége is fejlődik (Levinson és Carpenter, 1974), 9-15 évesek, valóságos (absztrakt) és kvázi-analógiák (konkrét)

Pl.: A madarak olyanok a levegőhöz képest, mint a halak a képest (absztrakt)

A madarak levegőt használnak, a halak (konkrét)

3. Kulturális megközelítés

- a különböző felnőtt tevékenységek közötti eltéréseket és a felnőtt gondolkodási folyamatok sokféleségét hangsúlyozzák (Piaget egyetlen új logikai struktúrát keresett)
 - különböző kontextusokban, különböző gondolkodás
 - formális műveleti gondolkodás: adott tevékenység speciális jellemzői és a kontextus
- Pl: Griffin: egy háziasszony ünnep előtti készülődése